

● Gemeente Dongen

● Speelruimteplan Dongen

● Voorjaar 2025

Gemeente **Dongen**

Inleiding	03
Speelruimtekaart	04
Speelruimtevisie	05
Ambities	06
Uitvoeringsplan	11
Uitvoeringskaart	14
Uitvoeringstabel	15
Bijlage A: Toelichting belangrijke begrippen	19
Bijlage B: Beoordeling buiten spelen en bewegen	21
Bijlage C: Inrichtingskenmerken type plekken	22
Bijlage D: Spelen zonder toestellen	23

Colofon

Titel
Opdrachtgever
Opdrachtnemer

Speelruimteplan 2024-2027
Gemeente Neder-Betuwe
Speelplan BV
Transistorstraat 53b
1322 CK Almere
036 5236127
www.speelplan.nl

Tekst & onderzoek
Datum

Speelplan
7 januari 2025

Aanleiding

De gemeente Dongen heeft op dit moment 73 plekken om te spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte. De toestellen op deze plekken zijn prima onderhouden, maar flink verouderd: zeker 50% van de toestellen is 20 jaar of ouder en toe aan vernieuwing. Op het moment dat plekken afgeschreven zijn, ontstaat de unieke kans om een nieuwe koers te varen, zodat de plekken beter aansluiten op het spelen, bewegen en ontmoeten van deze tijd.

In dit plan beschrijven we waar we naartoe willen in de toekomst (de visie) en wat we gaan doen om daar te komen de komende jaren (het uitvoeringsplan).

Opzet en werkwijze

Dit speelruimteplan geeft de nieuwe ambities voor de speelruimte en een plan voor uitvoering om deze in de praktijk te brengen. De bevindingen, visie en aanbevelingen uit dit plan vloeien voort uit de volgende trajecten:

- Veldinventarisatie (september 2023) - uitgewerkt in een apart onderzoeksrapport. Belangrijkste bevindingen zijn samengevat in bijlage B.
- Gesprekken met bewoners en kinderen uit groep 5 en 6 (zomer 2023)
- Scenarioverkenning (mei 2024)

De ambities zijn uitgewerkt in een uitvoeringsplan en –kaart waar de benodigde ingrepen voor het verbeteren van de speelruimte zijn verwerkt inclusief aanbevelingen en kosten voor uitvoering voor de lange en korte termijn (2025-2029).

In bijlage A is een toelichting van belangrijke begrippen te vinden.

Spelen in de natuur bij De Beljaart

Speelruimtekaart

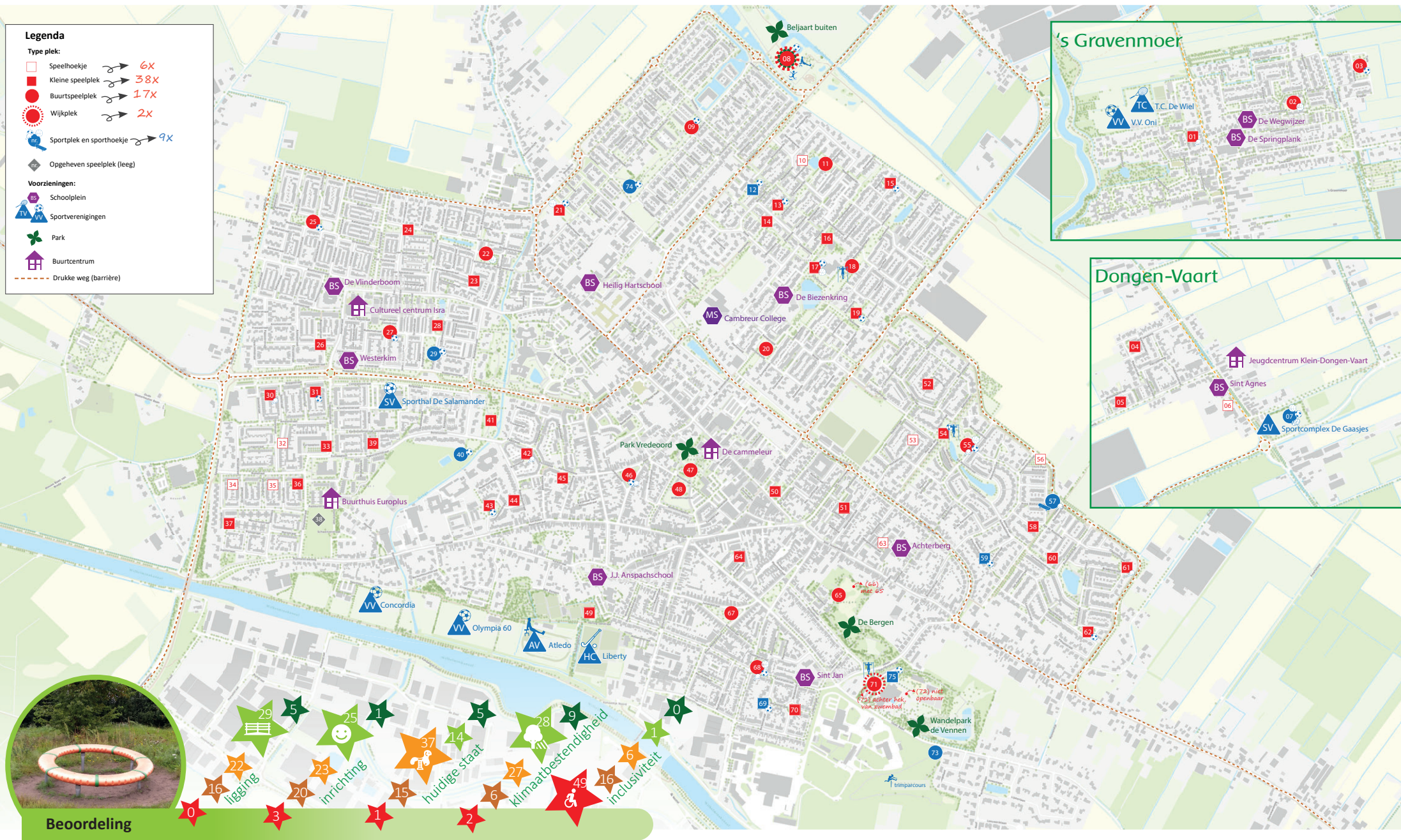
Legenda

Type plek:

- Speelthoeke 6x
- Kleine speelplek 38x
- Buurtspeelplek 17x
- Wijkplek 2x
- Sportplek en sporthoeke 9x
- Opgeheven speelplek (leeg)

Voorzieningen:

- Schoolplein
- Sportverenigingen
- Park
- Buurtcentrum
- Drukke weg (barrière)

Beoordeling

Getal = aantal keer dat het cijfer (v.l.n.r. 1 tot 5 sterren) is gegeven voor de plekken. Grootste ster is de meest voorkomende beoordeling.

Speelruimtevisie

5

Belang van goede openbare speelruimte

Een goed ingerichte openbare speelruimte om te spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen, de fysieke en sociale gezondheid van alle inwoners en een fijne leefomgeving.

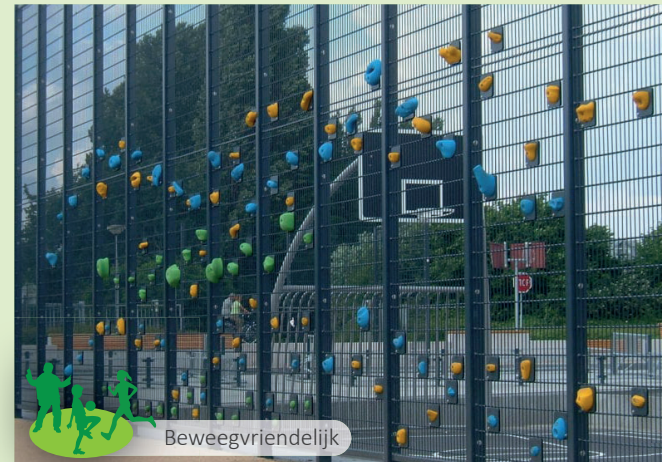
Visie

Dongen investeert in centrale en uitdagende speelplekken waar iedereen welkom is: grote plekken voor heel Dongen en buurtplekken om de buurt te ontmoeten. Kleine speelplekken blijven voor omwonenden. Bestaande beweegvoorzieningen worden verbeterd en een diverser aanbod stimuleert inwoners van 0-100 jaar om te bewegen. Naast spelen en bewegen biedt de speelruimte ruimte voor ontmoeting.

Ambities

De visie is uitgewerkt in verschillende ambities waar de gemeente zich de komende jaren voor gaat inzetten:

1. Een goed netwerk van speelplekken met centrale speelplekken als hoofdvoorziening voor Dongen en buurtplekken per speelbuurt.
2. Een beweegvriendelijke leefomgeving voor actieve en gezonde bewoners.
3. Een inclusieve speelruimte.
4. Klimaatbestendige groene speelruimte.
5. Nieuwbouwwijken met kwalitatief goede speelruimte.

1. Een goed netwerk van speelplekken met centrale speelplekken als hoofdvoorziening voor Dongen en buurtplekken per speelbuurt

We willen ons meer inzetten voor centrale buurt- en wijkspeelplekken die divers en uitdagend zijn voor jong en oud. Gevarieerde en uitdagende speelplekken zorgen ervoor dat verschillende doelgroepen samen komen om te spelen, bewegen en ontmoeten op een speelplek.

Hoe is het nu?

- De verdeling van de speelplekken is redelijk goed. Er zijn slechts een aantal (speel)buurten die geen speelplek op loopafstand hebben (binnen 200-400 m).
- Een enkele keer ontbreekt een buurtplek in de speelbuurt (hiervoor is weinig ruimte). Hier is dan vaak een overmaat aan kleine plekken met beperkte uitdaging te vinden.
- Een aantal centrale plekken kunnen meer aantrekkingskracht en allure krijgen. Bijna alle plekken zijn erg verouderd.
- Plekken zijn met name ingericht met traditionele toestellen. In Beljaart Buiten is ook natuurlijk spelen met speelaanleidingen toegepast.

Wensen: Bewoners zien dat veel plekken erg oud en versleten zijn. Ze zien graag meer centrale speelplekken.

Waar gaan we naartoe?

Wijkplekken: Uitdagende, grote plekken in de parken van Dongen dagen alle bewoners uit om naar buiten te gaan (0-100 jaar).

Buurtplekken: Het basisnetwerk voor spelen binnen loopafstand voor de kinderen in de speelbuurten bestaat daarnaast uit buurtplekken waar kinderen tot minimaal 12 jaar uitgedaagd worden. Extra uitdaging is met name nodig voor kinderen boven 8 jaar en kan ik de vorm van hogere of diversere toestellen, maar ook door het toevoegen van sporten. In elke grotere speelbuurt proberen we een centrale buurtplek aan te leggen als daar de ruimte voor is.

Kleine speelplekken: Als aanvulling op of alternatief voor buurtplekken zijn er de kleine speelplekken. Deze zijn ingericht voor een specifieke doelgroep en bieden meer ruimte voor initiatief van bewoners. Sommige plekken liggen nu te dicht op elkaar. Dit zorgt ervoor dat kinderen verspreiden over de plekken en elkaar minder snel tegenkomen om samen te spelen. De overbodige plek krijgt een minimale inrichting in samenspraak met bewoners. Deze plekken kunnen als het nodig is weer ingericht worden met toestellen in de toekomst.

Uitdaging en diversiteit: Met andere speelvormen zoals speelaanleidingen in het groen of op de verharding, interactieve en unieke toestellen worden alle leeftijden uitgedaagd.

Basisregels speelbuurt

De speelbuurt is het gebied waarbinnen kinderen tot ca. 12 jaar zelfstandig mogen spelen (begrensd door drukke wegen, water, parken en andere grenzen). Voor een goed aanbod in de speelbuurten worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. In elke speelbuurt ligt tenminste één goede buurtspeelplek (actieradius 400 meter) of, als het niet mogelijk is;
2. Eén of meer (goede) kleine speelplekken met een actieradius van 200 meter.
3. In goed bespeelbare buurten (brede stoep, lage parkeerdruk, voldoende bespeelbaar groen, weinig barrières) is het, naast een goede buurtplek niet nodig om te voorzien in aanvullende kleine speelplekken. Kinderen kunnen immers prima de buurtplek bereiken.
4. In buurten die minder goed bespeelbaar zijn, is het wel nodig om te voorzien in zowel de buurtspeelplek als een netwerk van kleinere speelplekken.

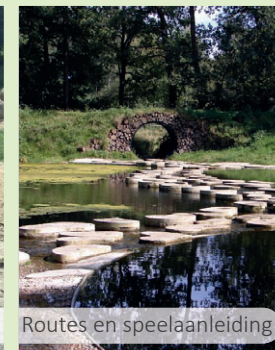

Diversiteit

Om het speelaanbod diverser en uitdagender te maken, wordt gebruik gemaakt van de Schijf van Vijf voor buitenspelen. In elke speelbuurt, op de formele speelplekken of in de vrije speelruimte, is er ruimte voor de volgende type spel: ① een traditionele speelplek, ② een beweegplek (trapveldje), ③ spelen op straat ('t pleintje) of in het groen (vieze knieën) ④ . Indien nodig, kunnen speelroutes ⑤ kinderen begeleiden door de buurt om de verschillende speelvormen beter bereikbaar (en vindbaar) te maken.

Natuurlijk spelen

Routes en speelaanleiding

Uitdagend speeltoestel

Klimmen en hangen

2. Een beweegvriendelijke leefomgeving voor actieve en gezonde bewoners

De openbare ruimte biedt kansen voor alle leeftijden om te bewegen in een gezonde omgeving. Door verspreid over de gemeente diverse beweegvormen aan te bieden (rustig bewegen, intensief, groepsbewegen en ruimte voor ontmoeting) en goede kwalitatieve voorzieningen worden meer inwoners gestimuleerd om te bewegen.

Hoe is het nu?

- Er is een groot aantal voetbalmogelijkheden te vinden, zeker in elke wijk meerdere plekken. Daarnaast zijn er verspreid over Dongen andere sportmogelijkheden (basketbal, tafeltennis, calisthenics, jeu de boules, een trimbaan en een skatebaan).
- De kwaliteit van het sportaanbod is wat laag (verouderde toestellen en vooral voetballen op gras) en het aanbod kan diverser.

Waar gaan we naartoe?

- **Kwantiteit:** In elke speelbuurt komt minimaal één beweegvoorziening. Per wijk worden minimaal 3 sportvormen aangeboden.
- **Variatie:** Op wijkplekken of op een andere plek in met voldoende ruimte worden nieuwe sporten toegevoegd (bv. skaten, urban sports, fietscross, boulder of beachcourt). Ook kunnen er vaker jeu de boulesbanen en tafeltennis toegepast worden. Door een diverser sportaanbod komen meer inwoners in beweging.
- Op speelplekken stimuleren we de beweegontwikkeling van kinderen door diverse beweegvormen aan te bieden in overeenstemming met het Athletic Skills Model. Bij wijkplekken worden minimaal 6 verschillende beweegvormen aangeboden en bij buurtplekken 4.
- **Een actieve infrastructuur:** Wandel- en beweegroutes worden uitgezet met voldoende voorzieningen voor volwassenen en ouderen zoals rustpunten, schaduw en beweegtoestellen (parcours of bootcamp).
- **Verlengen gebruiksduur:** Watertappunten op wijkplekken en grotere sportplekken stimuleren langdurig gebruik (voor sporten en spelen).
- **Afstemming op gebruikers:** de exacte invulling van nieuw te realiseren sport- en beweegvoorzieningen of verbeteringen gebeurt in samenspraak met gebruikers om kapitaalvernietiging te voorkomen (bv. via vragenlijsten, beweeggroepen en buurtsportcoaches).

3. Een inclusieve speelruimte

Iedereen heeft de ruimte om te spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte van Dongen, ongeacht leeftijd of beperking. Bewoners hebben daarnaast invloed op hoe de speelruimte eruit komt te zien.

Hoe is het nu?

- Het merendeel van de plekken is slecht toegankelijk door zandondergronden en het ontbreken van paden in het gras.

Waar gaan we naartoe?

- **Mensen met een beperking:** Voor mensen met een lichamelijke beperking wordt een inclusieve speelruimte gerealiseerd door op wijkplekken en buurtplekken begaanbare opgangen, paden langs de toestellen, toegankelijke ondergronden en voldoende bankjes aan te leggen.
- Bij wijkplekken worden ook enkele inclusieve toestellen geplaatst. Als er omwonenden zijn met beperkingen rond een speelplek, worden hun ideeën meegenomen bij de toestelkeuze. Hierbij wordt gezocht naar toestellen die voor verschillende doelgroepen uitdagend zijn.
- **Jongeren:** Jongeren hebben hun eigen behoeftes met betrekking tot de buitenruimte. In samenspraak met jongeren en afstemming met de buurt worden ontmoetingsplekken voor jongeren gerealiseerd, het liefst gecombineerd met sport- en beweegplekken die hen uitdaagt om in beweging te komen. Dit gebeurt alleen als daar vraag naar is.
- **Ouderen:** Ouderen zijn graag actief in groene gebieden rond hun huis. Rond seniorenwoningen kan in samenspraak met de bewoners de openbare ruimte groener ingericht worden met voldoende rustpunten en toegankelijke paden, maar ook extra voorzieningen voor ontmoeting en beweging zoals bankjes en kleine beweegtoestellen.
- Ook op de speelplekken zijn ouderen welkom met hun kleinkinderen. Er wordt rekening gehouden met de hierboven genoemde inrichtingsaspecten.
- **Participatie:** Alle bewoners worden actief betrokken bij de keuzes voor de inrichting van de speelruimte. Tijdens twee bewonersavonden is al bij bewoners opgehaald wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van de speelruimte in Dongen. Zodra een plek heringericht wordt, vragen we omwondenden naar hun wensen en kunnen zij meebeslissen over ontwerpkeuzes. De mate waarin bewoners invloed hebben op de uiteindelijke inrichting ligt aan de type plek: bij buurt- en wijkplekken bewaakt de gemeente dat deze plekken voldoen aan de ambities, bij kleine plekken kan de inrichting meer afgestemd zijn op specifieke wensen van bewoners. Aanvragen voor nieuwe plekken of initiatieven kan de gemeente ondersteunen bij voldoende noodzaak, draagvlak en als zij overeenkomen met de ambities uit dit speelruimteplan.

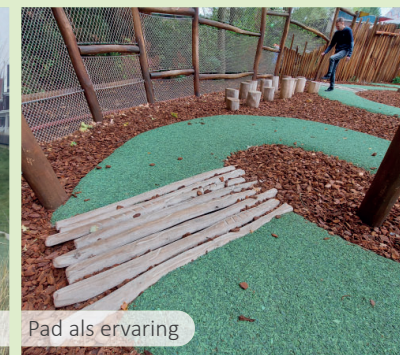
De plek is bereikbaar

Ruimte voor ontmoeting

Toestellen zijn bereikbaar

Pad als ervaring

Toestellen die leuk zijn voor iedereen

Testen door lokale ervaringsdeskundigen

Interactief én inclusief spelen

Brede taludglijbaan (inclusief toestel)

4. Klimaatbestendige groene speelruimte

Groene speelruimte zorgt voor een uitdagende afwisseling in het speellandschap, voor de klimaatbestendigheid van de openbare ruimte en voor fijne verblijfplekken. Waar mogelijk en wenselijk wordt de speelruimte daarom vergroend.

Hoe is het nu?

- De groene ligging in zand en gras maakt dat de plekken vaak goed tegen water kunnen. Op enkele plekken zouden wat extra bomen voor meer beschutting kunnen zorgen.
- Op natuurspeelplaats Beljaart kan gespeeld worden met zand en water.

Waar gaan we naartoe?

- **Klimaatbestendigheid:** We blijven kiezen voor ondergronden die water goed doorlaten en die zo min mogelijk opwarmen. Bij voorkeur werken we met natuurlijke ondergronden. De keuze van een ondergrond is wel afhankelijk van de type plek en de gebruiksfrequentie. Bij buurtplekken kiezen we vaker voor hardere, makkelijk begaanbare ondergronden, in verband met inclusiviteit en slijtage, bij kleine speelplekken zal hoofdzakelijk gras gebruikt worden.
- Op plekken waar dit ontbreekt worden actief bomen aangeplant voor voldoende beschutting.
- Bij herinrichting worden klimaatproblemen in de buurt onderzocht om te kijken of de plek een oplossing kan bieden, bijvoorbeeld door het aanleggen van overloopgebieden voor water of het planten van extra bomen rond de locatie.
- **Natuurlijk spelen:** De inrichting van de speelruimte daagt uit om de natuur te ontdekken. Door het toepassen van natuurlijke speelaanleidingen wordt spelen in de natuur gestimuleerd, zoals stapstenen, heuvels en speelbosjes. We werken met speelaanleidingen met een lange levensduur en beperkt onderhoud.
- **Biodiversiteit:** Lege groenstroken en randen van speelplekken waar niet gespeeld wordt, kunnen ingericht worden met diverser groen om te biodiversiteit te stimuleren.

Natuurlijke speelaanleidingen

Doorlatende ondergronden

Groen voor biodiversiteit

Extra bomen aanplanen

Speelbosjes

Afwisselend maaibeeld

5. Nieuwbouwwijken met kwalitatief goede speelruimte

Bij de aanleg van nieuwbouwwijken zijn er kansen de openbare ruimte optimaal in te richten voor spelen, sporten en ontmoeten. Door middel van eisen wordt voldoende ruimte gereserveerd en speelwaarde gegarandeerd. De gemeente toest aan deze kaders.

Hoe is het nu?

- De nieuwbouwwijk De Beljaart heeft veel openbare ruimte met voldoende ruimte om te spelen en een goede verdeling van buurtspeelplekken.
- Aan de Noorderlaan komt een nieuwbouwwijk, de Noorderbunder (300 woningen). Hier moet ook voldoende kwalitatief goede speelruimte gerealiseerd worden voor jong en oud.

Waar gaan we naartoe?

- **Rolverdeling:** De gemeente heeft regie over de inrichting om de kwaliteit te waarborgen. Ontwerp en aanleg is daarom een taak van de gemeente. Budgetten voor de nieuwe plekken zijn wel afkomstig van de ontwikkelaar.
- **Kwantiteit:** Vanaf de start wordt voldoende ruimte voor spelen gereserveerd. Afhankelijk van het type bebouwing, de grootte van de ontwikkeling en in afstemming met de omliggende speelbuurten worden er verschillende plekken gerealiseerd (zie voor eisen aan deze plekken bijlage C):
- **Bij laagbouw van rijtjeshuizen en eengezinswoningen:** Binnen barrières moeten er binnen 400 m buurtplekken te vinden zijn en binnen 200 m moeten kleine kinderen een speelplek kunnen bereiken. Om hieraan te voldoen zijn soms naast buurtplekken ook kleine speelplekken voor jonge kinderen noodzakelijk. Bij kleine ontwikkelingen zonder barrières kan soms aangesloten worden op het bestaande aanbod in de omgeving. Bij kleine ontwikkelingen met barrières moet minimaal een kleine speelplek gerealiseerd worden.
- **Bij hoogbouw:** Buurtplekken worden gerealiseerd. Inrichting is afgestemd op de verwachte demografie (bv. kinderen, studenten of senioren).
- **Bij laagbouw met een lage bebouwingsdichtheid:** Een centrale plek wordt gekozen als ontmoetingsplek voor de buurt met een breder aanbod gericht op spelen, bewegen en ontmoeten, waar mogelijk in afstemming met toekomstige bewoners.
- **Kwaliteit:** De karaktereigenschappen van de verschillende soorten plekken (bijlage C) gelden als inrichtingseisen. De spreiding en inrichting sluiten aan op de speelruimte en -behoefte van omliggende buurten en evt. de nog geplande bouw in de toekomst. Bij ontwikkelingen is aandacht voor klimaatbestendigheid en diversiteit. Het gebruik van alleen natuurlijke speelaanleidingen is niet toegestaan, omdat dit weinig uitdagend is.

In het uitvoeringsplan staan de voorgestelde ingrepen om de speelruimte te verbeteren op basis van de ambities in het speelruimteplan. De benodigde investeringen zijn opgenomen voor de lange en korte termijn (2025-2029). Voor de periode 2025-2029 worden op basis van dit plan budgetten gereserveerd. Naast financiële, worden er in dit hoofdstuk ook een aantal praktische kaders gegeven voor uitvoering.

De staat van de plekken

Het areaal is prima onderhouden, maar flink verouderd: zeker 50% van de toestellen is 20 jaar of ouder, dat terwijl toestellen gemiddeld 15 jaar mee gaan. Uitgaande van vervanging op plekniveau (theoretische vervangjaren van de toestellen geclusterd) zouden de komende 5 jaar ca. 60 locaties van de 73 vervangen moeten worden (83%). Daarmee ligt de vervangingsopgave op de korte termijn hoger dan budget of bezetting aankan; een onwenselijke situatie voor duurzaam onderhoud in de toekomst. Voor de uitvoering kiezen we er daarom vervanging te spreiden over de jaren. Op deze manier komen tot 2029 36 locaties aan de beurt. Elke 2 jaar kunnen vastgesteld worden welke plekken het meest urgent zijn door in de praktijk te kijken naar de staat van de plekken. Als gevolg van deze aanpak kan een plek soms verwijderd worden als deze technisch niet meer voldoet, om pas een paar jaar later ingericht te worden.

Scenarioverkenning

In een scenarioverkenning zijn drie situaties bekeken hoe omgegaan kan worden met de achterstand in vervangingen:

1. **Behoud** - alles vervangen met vergelijkbare toestellen zoals het nu is.
2. **Een netwerk van kleine plekken** - enkel de kleine plekken behouden.
3. **Een netwerk van grote plekken** - enkel de grotere plekken (buurtplekken en wijkplekken) behouden.

Bij het eerste scenario blijft de huidige speelkwaliteit behouden; dit is uiteraard het meest kostbaar van de drie scenario's. Bij de andere twee wordt het speelaanbod beperkter en worden meer kosten gespaard. Voor de uitvoer van al deze scenario's waren de bestaande budgetten ontoereikend. Als gevolg van deze verkenning is er voor 2025 een hoger vervangingsbudget toegekend van € 244.000.

Van visie naar uitvoering

De scenario's zijn een theoretische verkenning en gaan uit van een versobering van het aanbod. Dit speelruimteplan heeft echter de ambitie de kwaliteit van de speelruimte in zijn geheel te verbeteren. Dit doen we door te investeren in de buurten waar dat nodig is en te besparen door in sommige buurten speelplekken anders in te richten. In overeenstemming met de ambities uit dit plan stellen we onderstaande ingrepen voor. Deze zijn verwerkt in de kaarten en tabellen op de volgende pagina's (12 t/m 18) met de uitvoering voor 2025-2029 en de langere termijn.

1. Centrale speelplekken

- Speelplekken worden uitgebreid met toestellen of speelaanleidingen om voldoende uitdaging voor verschillende leeftijden te bevatten. Soms wordt een kleine speelplek uitgebreid tot buurtplek.
- Een enkele plek wordt opgeheven omdat deze weinig toevoegd en er in de buurt al voldoende aanbod is.
- Een enkele plek wordt omgevormd naar een speelpleintje of bespeelbaar groen. Deze plekken zien niet noodzakelijk voor de dekking, maar voegen bij omvorming naar andere speelvormen wel toe aan de diversiteit van het speellandschap. Zie voorbeelden bijlage B.
- Nieuwe plek aanleggen.

2. Beweegvriendelijke leefomgeving

- Het toevoegen van nieuwe sporten en beweegvoorzieningen of het (substantieel) verbeteren van bestaande sportvoorzieningen (ballenvangers toevoegen bijvoorbeeld). Exacte verbeteringen en toevoegingen worden afgestemd met de gebruikers.

3. Inclusieve speelruimte

- Inclusief maken van een plek kan afhankelijk van de locatie bestaan uit het aanleggen van paden, de ingang verbeteren, ondergronden (gedeelte) vervangen, extra zitgelegen aanleggen en inclusieve toestellen aanbrengen.
- Sporttoevoegingen zijn ook gericht op bredere doelgroepen; worden meegenomen onder uitbreidingen van de beweegvriendelijke leefomgeving.

4. Klimaatbestendige groene speelruimte

- Beschutting wordt toegevoegd om plekken klimaatbestendiger in te richten, extra groen wordt aangeplant, natuurlijk spelen als toevoeging op het speelaanbod (bv. heuvels, speelbosjes, stapstenen).

Stappenplan voor uitvoering

Het vervangmoment (urgentie) wordt bepaald door de beheerder op basis van de algehele staat van de plek. Door elke 2 jaar een inschatting op de plekken te laten doen van de verwachte levensduur van de toestellen door een ervaren inspecteur, kan het uitvoeringsplan aangepast worden en worden de meest urgente plekken eerder opgepakt.

Waar mogelijk wordt het vervangjaar verder gekoppeld aan geplande gebiedsrenovaties (bv. groot onderhoud parkeren/groen), zodat bewoners minder overlast ervaren. Daarnaast kan de gemeente vanuit een regierol besluiten om een locatie eerder op te pakken, bijvoorbeeld om op korte termijn een ambitie uit het speelruimteplan te realiseren. Zodoende kan het exacte jaar van uitvoering in de praktijk afwijken van de gegeven lijst.

Financiële kaders

Kostenopbouw voor inrichting en uitbreiding

De kosten voor herinrichting en uitbreiding bestaan uit:

- Richtbedrag per type plek. (ontruiming en aanleg van toestellen en ondergronden, enkele overige inrichting zoals paden, groen en bankjes)
- VAT-kosten (voorbereiding, administratie, toezicht) van 15% van de herinrichtingskosten, uitgaande van veel interne uitvoering. Dit komt bovenop het richtbedrag.
- Eventueel extra investeringen voor ingrepen vanuit het speelruimteplan.

In geval van opheffen betreft het eenmalige kosten. Voor opheffen en omvormen zijn de benodigde werkzaamheden (zoals participatie, ontwerp) beperkt en zijn daarom geen VAT-kosten gerekend. De voorgestelde ingrepen en de financiën voor dit speelruimteplan staan in tabel 2 als totaaloverzicht en in tabel 3 per jaar.

Tabel 1. Richtbedragen type plekken en ingrepen *

Type plek	Richtbedrag herinrichting	VAT (+15%)
Speelhoekje	€ 10.000	€ 1.500
Kleine speelplek	€ 35.000	€ 5.250
Buurt speelplek	€ 50.000	€ 7.500
Grote speelplek	€ 100.000	€ 15.000
Sportplek	variërend	variërend
Sporthoekje	€ 5.000	€ 750

Ingrep uitvoeringsplan	Richtbedrag ingreep
1. Centrale speelplekken	
Impuls spelen	+ € 10.000
Aanleggen	zie type plek
Opheffen	€ 10.000
Omvormen	€ 15.000
2. Beweegvriendelijke leefomgeving	
Impuls sporten	+ € 10.000
3. Inclusieve speelruimte	
Impuls inclusiviteit	+ € 10.000
4. Klimaatbestendige groene speelruimte	
Impuls groen	+ € 10.000

Tabel 2. Aantallen in uitvoeringsplan *

Uitvoeringsplan
2 € 23.000
27 € 1.104.000
18 € 1.035.000
1 € 115.000
5 € 218.500
1 € 5.750

Ingrepen
13 € 130.000
1 € 57.500
4 € 40.000
14 € 210.000
6 € 60.000
7 € 70.000
3 € 30.000
Totaal € 3.098.750

Vervangingsbudget

Om de ambities uit dit plan optimaal door te voeren is de komende 10 jaar gemiddeld € 334.229,- per jaar nodig. Er worden dan ca. 7-8 plekken per jaar opgepakt en het verouderde areaal wordt langzaamaan vernieuwd. Zoals zichtbaar in tabel 3, is het beschikbaar gestelde budget voor 2025, namelijk € 244.000, nog onvoldoende om de plekken voor dat jaar aan te pakken. Ook voor de ingrepen de andere jaren voldoet dit budget niet. Er zal dus jaarlijks meer budget beschikbaar moeten worden gesteld.

Naast het verhogen van de vervangingsbudgetten kunnen andere maatregelen genomen worden om de investeringslast te beperken:

- Samenwerking met andere budgetten. Veel ambities raken andere terreinen binnen de gemeente. Vanuit deze gebieden kan worden samengewerkt in de uitvoering. Zo sluit het plan goed aan op de ambities voor heel de gemeente en wordt de budgettaire last gedeeld.
- Aanvragen van subsidies en fondsen voor bepaalde ambities of voor speciale projecten. Dit kan met name bij de grote locaties helpen. Denk aan het Samenspeelfonds voor het inclusiever maken van speelplekken.

Als het niet mogelijk is voldoende budget beschikbaar te maken, kan overwogen worden de vervanging verder uit te spreiden en nog meer locaties op te heffen (betekent verder lopen naar een speelplek).

Onderhoudsbudget

Voor vervanging van onderdelen, het bijhouden van de onderhoudsstaat van de toestellen en ondergronden en het uitvoeren van inspecties moet jaarlijks een budget beschikbaar worden gesteld. Voor 2025 is dit (klein)onderhoudsbudget € 94.000,-. Veel werkzaamheden worden uitgevoerd door de eigen dienst. De kosten voor ureninzet uit eigen dienst zijn meegenomen in dit budget (hiervoor is € 25.000,- gerekend).

Tabel 3. Overzicht per jaar **

Periode	Plekken per jaar	Investering per jaar
2025	6	€ 282.250
2026	7	€ 290.500
2027-2029	7	€ 266.083
2030-2034	8	€ 386.917
Gemiddeld	7/8	€ 334.229

*Bij het opstellen van het uitvoeringsplan is geen rekening gehouden met toekomstige indexeringen van materialen en werkzaamheden. Het is daarom belangrijk dat het budget jaarlijks wordt geïndexeerd.

**De geplande vervangjaren vanaf 2027 zijn een inschatting en kunnen verschuiven als toestellen langer of korter meekunnen in de praktijk. Aantallen plekken en investeringen vanaf die tijd zijn gemiddelden per jaar.

Kaders voor participatie en communicatie

Participatie

Afhankelijk van het type herinrichting en het soort plek wordt een aanpak gekozen voor participatie:

- Locaties worden in principe in hun geheel heringericht.
- Bij volledige herinrichting worden omwonenden altijd geraadpleegd om wensen en initiatieven in beeld te krijgen.
- Bij kleinschalige herinrichting, het vervangen van een enkel toestel als deze kapot is, zoekt de gemeente zelf een vervangend toestel uit. Omwonenden worden geïnformeerd over de aanpassing.
- Bij een kleine speelplek worden de direct omwonenden geraadpleegd. Hier is meer ruimte voor initiatieven met voldoende draagvlak.
- Bij buurt- en wijkplekken worden in twee rondes zowel de direct omwonenden als de hele buurt betrokken. Daarnaast worden hier speciale belangengroepen bevraagd zoals mensen met een beperking, sporters, ouderen en scholen. Bij buurt- en wijkplekken zal de gemeente meer regie voeren over de uiteindelijke inrichting, zodat voldaan wordt aan het streefbeeld van deze plek.
- Bij een sportplek worden gebruikers actief betrokken, bijvoorbeeld via sportgroepen, clubs of de buurtsportcoach.

Als bewoners zelf met een aanvraag of initiatief komen, wordt gekeken of dit past binnen het uitvoeringsprogramma op korte termijn, of er voldoende draagvlak is en of het idee aansluit op de ambities uit het speelruimteplan.

Communicatie

Om te voorkomen dat er keuzes worden gemaakt die niet aansluiten bij de wensen en behoeften van de bewoners zijn er in de zomer van 2023 twee bewonersavonden gehouden. Tijdens de avonden hebben bewoners belangrijke plekken aangewezen om in te investeren.

Verder wordt aanbevolen om in te zetten op goede en duidelijke communicatie. Op die manier kunnen bewoners worden geïnformeerd en gevraagd mee te denken over de herinrichting of omvorming van de speelplekken in hun straat of buurt. Voor de communicatie richting bewoners kan de website van de gemeente gebruikt worden. Hier kan het speelruimteplan inclusief de visiekaarten van gepubliceerd worden.

Het is wenselijk bij de uitvoering zoveel mogelijk te clusteren, op speelplekniveau, maar ook op speelbuurniveau. Bewoners kunnen dan goed meedenken over de herinrichting en hierdoor is het ook makkelijker om een speelplek een functionele wijziging te geven.

Legenda

Type plek:

- Speelhoeke
- Kleine speelplek
- Buurtspeelplek
- Wijkplek
- Sportplek en sporthoeke

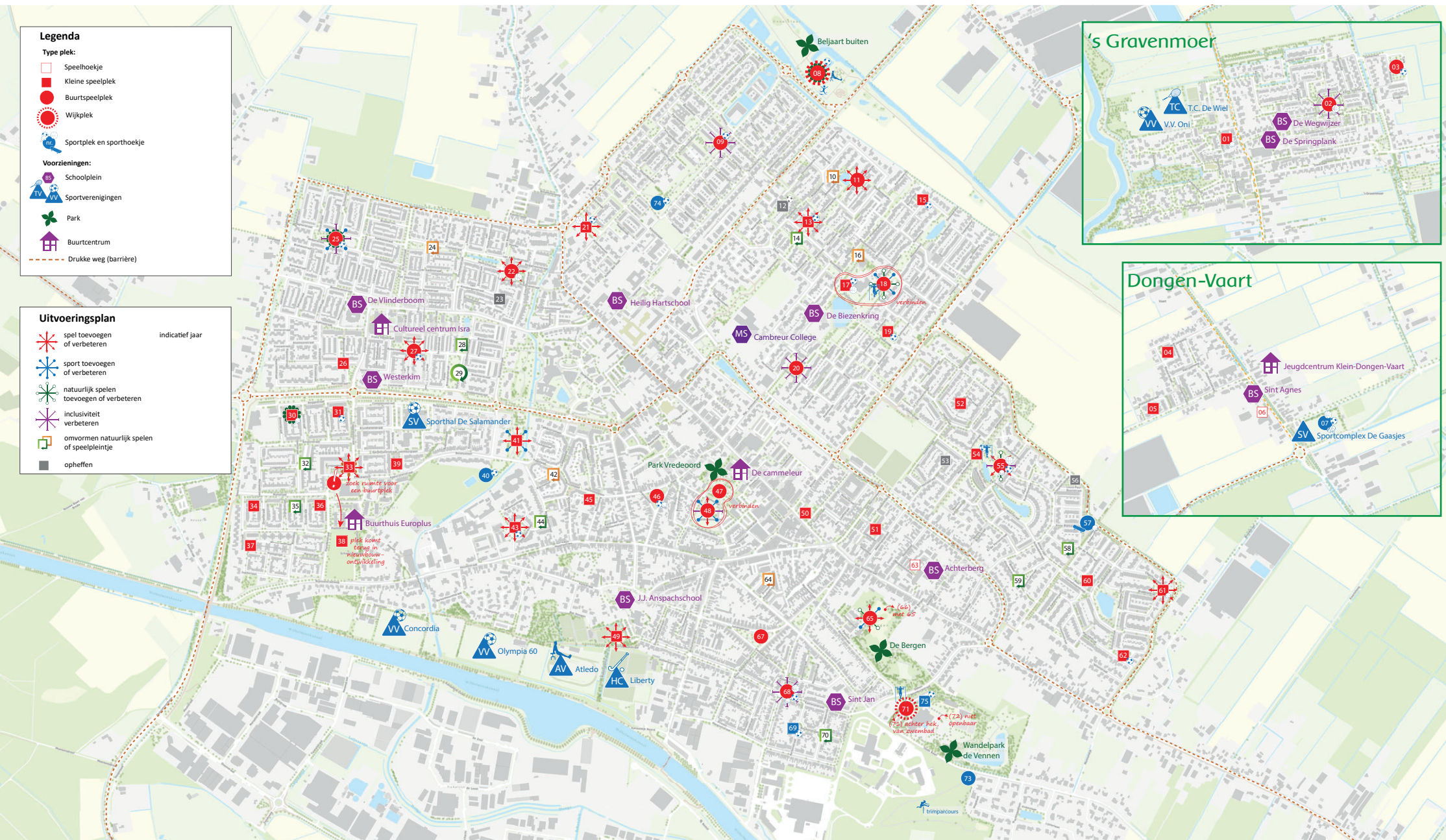
Voorzieningen:

- Schoolplein
- Sportverenigingen
- Park
- Buurtcentrum
- Drukke weg (barrière)

Uitvoeringsplan

indicatief jaar

- spel toevoegen of verbeteren
- sport toevoegen of verbeteren
- natuurlijk spelen toevoegen of verbeteren
- inclusiviteit verbeteren
- omvormen natuurlijk spelen of speelpleintje
- opheffen

's Gravenmoer

Dongen-Vaart

Nr	Naam	Wijk	Type Locatie nu	Uitvoeringsplan	Gepland jaar	Richtbedrag voor uitvoering	Toelichting
02	Prinsenstraat 20 "De Boemerang"	's Gravenmoer	Buurt speelplek	Impuls inclusiviteit	2025	€ 67.500	Tot centrale inclusieve buurtplek maken. Andere buurtplek in het dorp is dan de natuurspeelplek
36	Rijnstraat 1 / Planetenstraat	Plan West I	Kleine speelplek	Herinrichten	2025	€ 40.250	
42	Klarinethof 8	Plan West I	Kleine speelplek	Omvormen speelpleintje	2025	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking
45	Harmonieplein	Plan West I	Kleine speelplek	Herinrichten	2025	€ 40.250	Kan verbonden worden met grasveld mee leuke klimaanleidingen en grotere toestellen.
54	Gropiusstraat 3	De Hoge Akker	Kleine speelplek	Herinrichten	2025	€ 40.250	Prima plek voor jongeren
73	Oude Baan (trimbaan)	Oud Dongen	Sportplek	Herinrichten	2025	€ 79.000	

Nr	Naam	Wijk	Type Locatie nu	Uitvoeringsplan	Gepland jaar	Richtbedrag voor uitvoering	Toelichting
10	Bessengaarde 3	De Biezen	Speelhoekje	Omvormen speelpleintje	2026	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking
37	Plutostraat 23	Plan West I	Kleine speelplek	Herinrichten	2026	€ 40.250	
58	Marnix Gijsenstraat 13	De Hoge Akker	Kleine speelplek	Omvormen natuurlijk spelen	2026	€ 15.000	Onhandigge ligging, niet noodzakelijk voor dekking
62	Maczekstraat nr 54	De Hoge Akker	Kleine speelplek	Impuls spelen	2026	€ 50.250	Uitbreiden met meer speeluitdaging tot een buurtplek(je).
65 en 66	Recreatiepark De Bergen	Oud Dongen	Buurt speelplek	Impuls spelen, sport en natuurlijk spelen	2026	€ 97.500	Samen vormen 65 en 66 één plek. Veel potentie als centrale plek voor heel de omgeving. Daarvoor moet wel veel gebeuren: meer uitdaging voor alle leeftijden. Met name kans om het groene karakter uit te dragen.
67	Julianastraat 60	Centrum	Buurt speelplek	Herinrichten	2026	€ 57.500	
70	Meidoornstraat 9	Centrum	Kleine speelplek	Omvormen natuurlijk spelen	2026	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking en onhandige ligging. Omvormen naar speelgroen met heldere afscheiding of recreatief groen voor volwassenen (moestuin, bloemen etc.)

Nr	Naam	Wijk	Type Locatie nu	Uitvoeringsplan	Gepland jaar	Richtbedrag voor uitvoering	Toelichting
01	Doctor Koekoeklaan/de Werf 8	's Gravenmoer	Kleine speelplek	Herinrichten	2027-2029	€ 40.250	Noodzakelijk voor dekking
07	Vaartweg t/o 116 (Sporthal Gaasjes)	Dongen-Vaart	Buurt speelplek	Herinrichten	2027-2029	€ 57.500	Speelvoorzieningen bij de plek nu onder de maat, meer uitdagend maken.
12	Donk 96	De Biezen	Sporthoekje	Opheffen	2027-2029	€ 10.000	Niet noodzakelijk voor sportaanbod of dekking. Plek niet handig voor voetbalveldje (te smal).
13	Konijnendonk 2	De Biezen	Kleine speelplek	Impuls spelen	2027-2029	€ 50.250	Meer uitdaging toevoegen.
14	Hazendonk 2	De Biezen	Kleine speelplek	Omvormen natuurlijk spelen	2027-2029	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking. Natuurlijk spelen voegt toe aan variatie in buurt.
18	Bieslooktuin 6	De Biezen	Buurt speelplek	Impuls sporten en natuurlijk spelen	2027-2029	€ 77.500	Verbinden met 17. Door uit te breiden met volwaardig groen en natuurlijk spelen in het aanwezige park.
19	Kamilletuin 16	De Biezen	Kleine speelplek	Herinrichten	2027-2029	€ 40.250	
22	van Almondestraat 63	Plan West II	Buurt speelplek	Impuls spelen	2027-2029	€ 67.500	Uitbreiden tot volwaardige buurtplek voor 0-12 jaar. Hiervoor is met name meer uitdaging voor 5+ nodig op deze locatie en een beetje voor de meer jongere kinderen.
23	Stuyvesantstraat 13	Plan West II	Kleine speelplek	Opheffen	2027-2029	€ 10.000	Wordt weinig gebruikt volgens bewoners. Opheffen.
25	Wagnerstraat 16	Plan West II	Buurt speelplek	Impuls inclusiviteit en sport	2027-2029	€ 77.500	Inclusieve buurtplek van speelbuurt van maken. Bewoners willen kunstgrasveld.
30	Spuistraat 6	Plan West I	Kleine speelplek	Herinrichten	2027-2029	€ 40.250	
32	IJsselstraat 21	Plan West I	Speelhoekje	Omvormen natuurlijk spelen	2027-2029	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking. Natuurlijk spelen voegt toe aan variatie in buurt.
34	Rijnstraat 129	Plan West I	Kleine speelplek	Herinrichten	2027-2029	€ 40.250	
35	Rijnstraat 49	Plan West I	Speelhoekje	Omvormen natuurlijk spelen	2027-2029	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking. Natuurlijk spelen voegt toe aan variatie in buurt.
40	Beneluxlaan 36	Plan West I	Sportplek	Herinrichten	2027-2029	€ 11.500	
46	Oranjeplein 80	Centrum	Buurt speelplek	Herinrichten	2027-2029	€ 57.500	Meer uitdaging toevoegen.
49	Hertog Janstraat 32	Centrum	Kleine speelplek	Impuls spelen	2027-2029	€ 40.250	Uitbreiden tot centrale buurtplek met meer uitdaging.
56	Louis Paul Boonstraat 10	De Hoge Akker	Speelhoekje	Opheffen	2027-2029	€ 10.000	Niet noodzakelijk voor dekking, weinig speelwaarde en weinig ruimte.
60	Jan de Rooijstraat 39	De Hoge Akker	Kleine speelplek	Herinrichten	2027-2029	€ 40.250	Noodzakelijk voor dekking
64	Prinses Amaliastraat 43	Centrum	Kleine speelplek	Omvormen speelpleintje	2027-2029	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking, onhandige ligging.
68	Kanaalstraat/Kastanjestraat	Centrum	Buurt speelplek	Impuls inclusiviteit	2027-2029	€ 67.500	Centrale inclusieve plek van maken voor de wijk (nu al goed centraal pad).

Nr	Naam	Wijk	Type Locatie nu	Uitvoeringsplan	Gepland jaar	Richtbedrag voor uitvoering	Toelichting
03	Aakpark	's Gravenmoer	Buurt speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 57.500	Goede plek in de natuur.
04	Eksterstraat 11	Dongen-Vaart	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	
05	Wielewaalstraat 20	Dongen-Vaart	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	
06	Vaartweg 104 (Agnesschool)	Dongen-Vaart	Speelhoekje	Herinrichten	2030-2034	€ 11.500	
08	Natuurspeelplaats Beljaart	De Beljaart	Grote speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 115.000	
11	Meloengarde 18	De Biezen	Buurt speelplek	Impuls spelen	2030-2034	€ 67.500	Meer uitdaging voor 12+
15	Reigershof 2	De Biezen	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	Noodzakelijk voor dekking
16	Otterdonk 2 en einde straat.	De Biezen	Kleine speelplek	Omvormen speelpleintje	2030-2034	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking. Leent zich goed als pleintje.
17	Schuttersveld (park)	De Biezen	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 57.500	Verbinden met 18. In 2024 uitgebreid met een groot toestel.
20	Drijversveld 4	De Biezen	Buurt speelplek	Impuls inclusiviteit en spelen	2030-2034	€ 77.500	Inclusief maken en spelen voor oudere kinderen uitdagend maken.
21	Achterhuizen 3	De Beljaart	Kleine speelplek	Impuls spelen	2030-2034	€ 50.250	Meer uitdaging toevoegen voor oudere kinderen (anders te ver lopen). Buurtplek van maken.
24	Trompstraat 48 .	Plan West II	Kleine speelplek	Omvormen speelpleintje	2030-2034	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking.
26	Begoniastraat 1	Plan West II	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	Noodzakelijk voor dekking woningen in hoek van de speelbuurt.
27	Rubenstraat 23	Plan West II	Buurt speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 57.500	Iets uitdagender maken.
31	Dommelstraat 5	Plan West I	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	
43	Theodoorstraat 5	Plan West I	Kleine speelplek	Impuls spelen	2030-2034	€ 50.250	Spelen uitdagender maken voor 0-12 jaar
50	Hoge Ham/Biezen	Centrum	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	
51	Wagenmaker 10	Centrum	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	
52	Dudokstraat 16	De Hoge Akker	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	Noodzakelijk voor dekking
53	Hortastraat 3	De Hoge Akker	Kleine speelplek	Opheffen	2030-2034	€ 10.000	Niet noodzakelijk voor dekking, onhandige ligging.
55	Simon Vestdijkstraat 33	De Hoge Akker	Buurt speelplek	Impuls spelen, natuurlijk spelen, inclusiviteit	2030-2034	€ 87.500	Uitbreiden met spelen voor de jongere kinderen en natuurlijk spelen voor meer uitdaging en langere verblijfsperiode. Gedeeltelijk toestellen inclusief inrichten (andere ondergronden).
57	Berlagestraat/Coba Pulskenstraat	De Hoge Akker	Sportplek	Herinrichten	2030-2034	€ 115.000	In afstemming met gebruikers (lijkt nu weinig gebruikt).
61	Churchillstraat 15	De Hoge Akker	Kleine speelplek	Herinrichten	2030-2034	€ 40.250	Noodzakelijk voor dekking
75	2 Deken Batenburgstraat	Oud Dongen	Sportplek	Herinrichten	2030-2034	€ 11.500	Klein verhard pannaveldje naast zwembad (openbaar). Prima plekje om te spelen na het zwemmen.

Nr	Naam	Wijk	Type Locatie nu	Uitvoeringsplan	Gepland jaar	Richtbedrag voor uitvoering	Toelichting
09	Veenbies / Hamsesticht 33	De Beljaart	Buurt speelplek	Impuls inclusiviteit	2035+	€ 67.500	Centrale inclusieve buurtplek van maken
28	Bloemaertstraat 6	Plan West II	Kleine speelplek	Omvormen natuurlijk spelen	2035+	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking
29	Pieter Breughelstraat 5	Plan West II	Sportplek	Omvormen natuurlijk spelen	2035+	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking (voetbalveld dichtbij op plek 27).
33	Europaplein	Plan West I	Kleine speelplek	Impuls spelen	2035+	€ 50.250	Diverser speelpleintje realiseren (nu veel van hetzelfde). Denk aan belijning, hoogteverschil en zit/speelementen.
38			Buurt speelplek	Aanleggen	2035+	€ 57.500	Bij nieuwbouwontwikkeling komt een plek terug. Ofwel hier of elders in de wijk zoeken naar de mogelijkheid om een buurtplek te realiseren (waar ruimte is).
39	Glorieux 50	Plan West I	Kleine speelplek	Herinrichten	2035+	€ 40.250	
41	Park Molenweide Beneluxlaan	Plan West I	Kleine speelplek	Impuls spelen, sport	2035+	€ 60.250	Uitbreiden tot buurtplek met spelen en sporten.
44	Reparatusstraat 5	Plan West I	Kleine speelplek	Omvormen natuurlijk spelen	2035+	€ 15.000	Niet noodzakelijk voor dekking. Natuurlijk spelen voegt toe aan variatie in buurt.
47	Park Vredeoord Nieuwstraat 7	Centrum	Buurt speelplek	Herinrichten	2035+	€ 57.500	Verbinden met 48 (zie ook 48).
48	Wilhelminaplein	Centrum	Buurt speelplek	Impuls spelen, sport en inclusiviteit	2035+	€ 87.500	Centrale (inclusieve) plek van maken voor heel de wijk. Wel rekening houden met activiteiten op het veld en monumentale park. Speelruimte verbinden met 47. Nu liggen toestellen te verspreid. Inclusiviteit makkelijk te verbeteren, ligt al een centraal pad.
59	J.J. Slauerhoffstraat 8	De Hoge Akker	Sporthoekje	Omvormen natuurlijk spelen	2035+	€ 15.000	Onhandige ligging, niet noodzakelijk voor dekking
63	Bergmolenstraat 1	Centrum	Speelhoekje	Herinrichten	2035+	€ 11.500	Niet heel spannend, maar noodzakelijk voor dekking.
69	Berkenstraat 22	Centrum	Sporthoekje	Herinrichten	2035+	€ 5.750	
74	Veenmos	De Beljaart	Sportplek	Herinrichten	2035+	€ 11.500	Niet heel spannend trapveld, maar noodzakelijk voor dekking.

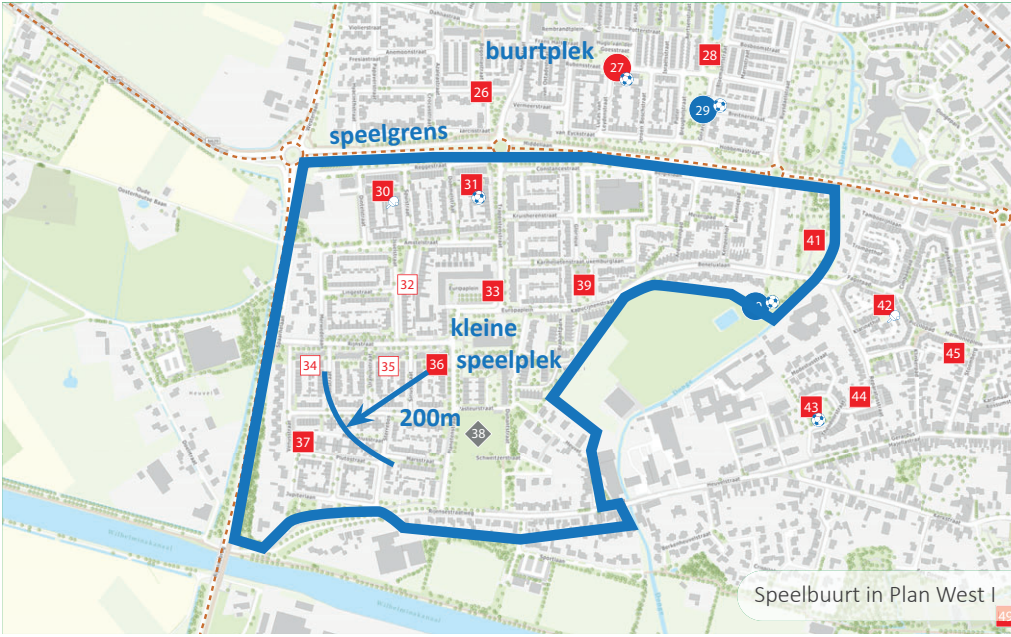
Bijlage A - Toelichting belangrijke begrippen

In dit plan wordt er onderscheid gemaakt tussen **formele speelruimte** en **informele speelruimte**. De eerste categorie betreft alle speel- en sportplekken die in het beheer van de gemeente zijn en waar bij de inrichting is gewerkt met speel- of sporttoestellen zoals een schommel, glijbaan of basketbalpaal. Hier vallen ook de schoolpleinen onder. De informele speelruimte betreft de vrije speelruimte: de overige bespeelbare openbare ruimte zoals een brede stoep, trapveldje zonder doelen (grasveld) of bosjes om in te ravotten.

Dongen wordt opgedeeld in **speelbuurtjes**. Buurten, begrensd door barrières die kinderen (tot 10/11 jaar) niet zelfstandig mogen oversteken. Deze barrières zijn op kaarten weergegeven als rode streepjeslijn. Binnen deze buurtjes willen we dat de speelruimte, zeker voor kinderen tot 12 jaar, goed georganiseerd is.

De belangrijkste plek in elke speelbuurt is de **buurtplek**. Dit is een grotere speelvoorziening waar de buurt uitgenodigd wordt om samen te komen, te spelen, te bewegen en te ontmoeten. Naast de buurtplekken zijn er veel **kleine speelplekken** in de gemeente. Hier staan enkele speeltoestellen vaak dicht op de woningen. Aanbod is gericht op het omliggende woningblok. Af en toe zijn er ook plekken waar maar één enkel toestel staat of een hele kleine plek waar je maar korte tijd kan vermaken. Dit noemen we een **speelhoekje**. Soms is er ook sprake van een **wijkplek**. Dit zijn grote buurtplekken, die door een onderscheidende inrichting (bijvoorbeeld grote skatebaan) of ligging (bijvoorbeeld in een centraal park) meerdere buurten bedienen. Niet in elke wijk ligt een wijkplek.

Type plek	Bereik	Leeftijdsgroepen	Omschrijving
Kleine speelplek 	Direct omwondenden	Meestal exclusief gericht op jonge kinderen (0-9 jaar)	Vaak beperkt in aanbod en omvang. Ze liggen vaak beschut in de woonomgeving en dicht op de woningen, waardoor er goede sociale controle aanwezig is.
Speelhoekje 			
Buurtplek 	De gehele buurt	Gericht op brede doelgroep (0-12 jaar of 5-19 jaar)	Centrale plek in de buurt met een uitgebreider aanbod dan de kleine speelplek. De buurtplek heeft een belangrijke ontmoetingsfunctie en er is vaak een combinatie van sport en spel aanwezig.
Wijkplek 	De gehele kern/wijk of zelfs daarbuiten	Gericht op brede doelgroep (5-19 jaar)	Speel- of sportplek met een onderscheidend aanbod. Deze plekken hebben vaak een duidelijke verblijfsfunctie.

Bijlage A - Toelichting belangrijke begrippen

20

Op de verschillende type plekken is **uitdaging** aanwezig die vaak samenhangt met bepaalde leeftijdsgroepen. In de tabel hiernaast is voor verschillende leeftijdsgroepen een overzicht van activiteiten die de groep interesseert. Ook staan er voorbeelden hoe deze bij de inrichting van de formele speelruimte vorm kunnen krijgen.

Om een zo groot mogelijke doelgroep op een actieve wijze gebruik te laten maken van de openbare ruimte is het van belang dat er een divers aanbod is dat goed verspreid is over de verschillende speelbuurtjes en binnen heel de gemeente. Om de **diversiteit** te waarborgen, wordt gebruik gemaakt van de Schijf van Vijf voor Buitenspelen.

De Schijf van Vijf voor Buitenspelen gaat uit van een divers aanbod aan openbare speel- en sportruimte. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende vijf elementen:

- **Traditionele speelplek:** De meer 'reguliere' speelplek met speeltoestellen als een wip, glijbaan en schommel.
- **Natuurlijk spelen:** Bewust als speelplek ingericht groen. Heuvels, bosjes, bomen en gras; spelen met zand, water en los materiaal.
- **Pleintje:** Autovrij (verkeers)pleintje of superbrede stoep waar kinderen zelf spel kunnen bedenken met lijnen, bollen, kleur en andere speelaanleidingen verharde ruimte voor vrij spel, fietsen, steppen of knikkeren.
- **Sportplek:** Spelend sporten, bijvoorbeeld voetbal, korfbal, tennis, basketbal, skaten, crossbaantjes, freerunning en stepbaantjes.
- **Speelroute:** Een kindvriendelijke en veilige route door de buurt die belangrijke (spel)locaties met elkaar verbindt al dan niet met speelaanleidingen.

Als de vijf elementen aanwezig zijn binnen de speelbuurt, is er sprake van een rijk en gevarieerd aanbod. De vijf elementen kunnen verdeeld zijn over verschillende formele plekken in een buurt, allemaal samenkomen op de buurtplek, maar ook onderdeel zijn van de informele speelruimte (bespeelbaar groen of 't pleintje bijvoorbeeld).

Leeftijd	Speelvorm/activiteit	Voorbeelden voor inrichting
0 t/m 4 jaar	Ontdekken van ruimtes, materialen en vaardigheden. Rollenspel en fantasiespel. Contact met andere kinderen.	Materialen zoals zand, water, gras, takjes en blaadjes. Bespeelbaar groen, kleurgebruik. Kleine, gemakkelijk toegankelijke speeltoestellen of speelaanleidingen. Beschutting en zitmogelijkheden voor ouders/begeleiders.
5 t/m 8 jaar	Samenspel, regelspel en balspelen. Gevarieerder en wilder bewegingsspel. Motorische ontwikkeling. Ontdekking en grensverlegging.	Toestellen, speelaanleidingen en materialen die samenspel, creatie en motorische ontwikkeling stimuleren. Klimmen, schommelen, hogere glijbanen. Open en besloten ruimtes, verhard en onverharde ondergronden. Natuurlijke inrichting met bespeelbaar groen. Ruimte voor fietsen en steppen.
9 t/m 12 jaar	Samenspel, sport en competitie, opzoeken risico's en onderzoekend spelgedrag. Minder regelspel. Overgang van spelen naar ontmoeten.	Trapveldje en andere sportplekken. Fysiek uitdagende en variatie in speeltoestellen. Avontuurlijke en natuurlijke inrichting met risicovolle elementen. Ruimte om zelf spel te ontwikkelen. Minder gebonden aan buurt.
13 t/m 16 jaar	Ontmoeting en sport, uitrusten en chillen (in groepsverband). Fysieke en sociale grensverlegging.	Uitdagende sportmogelijkheden zoals freerunning, skatepark en fietscross. Ruime basketbal- en voetbalvelden. Ruimte voor ontmoeting, bankjes bij sportplekken.
17 t/m 20 jaar	Ontmoeting met ruimte voor scooter en auto. Sport gericht op verbeteren vaardigheden en/of persoonlijk voorkomen.	Ruimte voor zowel individueel als in groepsverband sporten. Professionele inrichting van sportplekken. Ontmoetingsplekken buiten bebouwde kom voor scooters en auto's.
21 t/m 65 jaar	Combinatie sport, ontmoeting en recreatie.	Beweegroutes, sport- en ontmoetingsmogelijkheden bij speelplekken (sport en ontmoeting met andere ouders). Groene recreatieomgeving op loop- of fietsafstand.
65+ jaar	Bewegen, recreëren en ontmoeten.	Beweegmogelijkheden gericht op mensen met een verminderde mobiliteit. Inrichting met sporttoestellen voor onderhouden van gezonde spieren en botten. Veilige wandel en fietsroutes. Een groene recreatieomgeving op loopafstand. Ruimte voor ontmoeting.

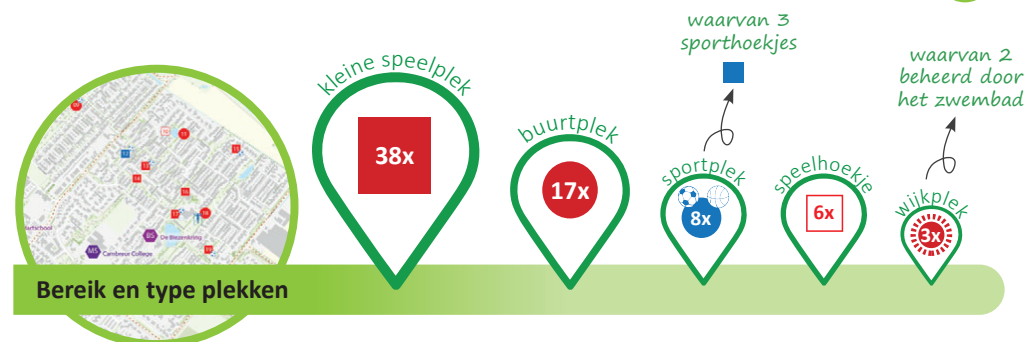

Bevindingen

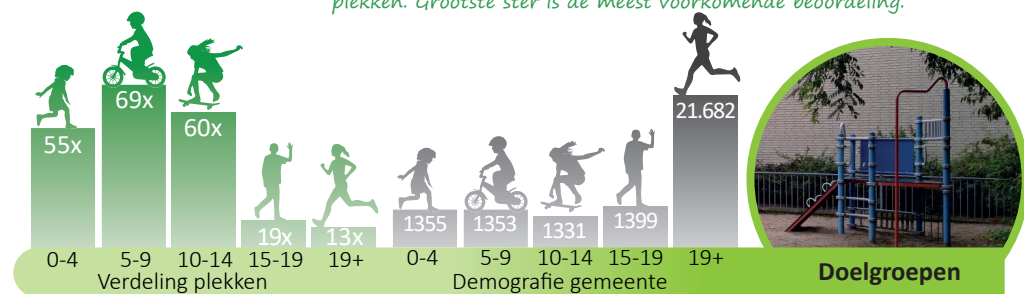
- **Spreiding en verdeling:** In elke wijk liggen voldoende plekken om te spelen. Een enkele keer ontbreekt een buurtplek in de speelbuurt (hiervoor is weinig ruimte). Hier is dan vaak een overmaat aan kleine plekken met beperkte uitdaging te vinden.
- **Uitdaging:** Een aantal centrale plekken kunnen meer aantrekkingskracht en allure krijgen.
- **Diversiteit:** Beljaart Buiten stimuleert natuurlijk spelen met speelaanleidingen. Verder zijn het met name plekken ingericht met toestellen.
- **Informele speelruimte:** Is niet uitgebreid meegenomen in de inventarisatie. Wisselend per wijk is er meer of minder groen waarin gespeeld kan worden. Het groen kan wel aantrekkelijker ingericht worden voor gebruik (vrij spelen en sporten).
- **Sportaanbod:** Er is een groot aantal voetbalmogelijkheden te vinden, zeker in elke wijk meerdere plekken. Daarnaast zijn er verspreid over Dongen andere sportmogelijkheden (basketbal, tafeltennis, calisthenics, jeu de boules, een trimbaan en een skatebaan). De kwaliteit van het sportaanbod is wel wat laag (verouderde toestellen en bv. met name trapvelden) en het aanbod kan diverser.
- **Onderhoud:** Veel plekken zijn verouderd, maar functioneel nog in voldoende staat.
- **Klimaatbestendigheid:** De groene ligging in zand en gras maakt dat de plekken vaak goed tegen water kunnen. Op enkele plekken zouden wat extra bomen voor meer beschutting kunnen zorgen.
- **Inclusiviteit:** Het merendeel van de plekken is slecht toegankelijk door zandondergronden en het ontbreken van paden in het gras.
- **Schoolpleinen:** Zijn niet meegenomen in de inventarisatie, maar kunnen soms wel een rol spelen als aanbod en ruimte in een speelbuurt beperkt is.

Aanbevelingen

- Uitdaging op buurtplekken vergroten: meer voor de jonge kinderen en voor 9+ jaar.
- Centrale openbare plekken maken waar heel Dongen, jong en oud terecht kan. De centrale parken zoals 48 en 65 hebben nu wel voorzieningen, maar te weinig aanbod voor alle leeftijden.
- In buurten met veel kleine speelplekken met beperkte speelwaarde, deze opheffen of omvormen als er voldoende buurtplekken op loopafstand (200- 400 m) aanwezig zijn. Door inrichting met natuurlijke speelaanleidingen of speelaanleidingen in de verharding kunnen de plekken bijdragen aan de diversiteit van het speellandschap in de wijk.
- Meer variatie in sportplekken aanbieden verspreid over Dongen: voetbal op verharding en kunstgras en andere sporten, zoals fietscross, boulder en bootcamp. Een aantal voetbalvelden eventueel opheffen. Aanpassingen in samenspraak met gebruikers.
- Bij herinrichting buurtplekken en wijkplekken inclusiever inrichten (paden, ondergronden en toestellen).
- Waar dit ontbreekt meer beschutting rond de speelplek toevoegen.
- Groen bespeelbaarder maken bv. aanleg bespeelbaar groen (heuvels, struiken).

Getal = aantal keer dat het cijfer (v.l.n.r. 1 tot 5 sterren) is gegeven voor de plekken. Grootste ster is de meest voorkomende beoordeling.

Bijlage C - Inrichtingskenmerken type plekken

Bij de huidige locaties gelden de onderstaande eigenschappen als kenmerken, in ontwikkelgebieden als inrichtingseisen.

22

Type plek	Wijkplek	Buurtplek	Kleine plek	Omvormplek	Sportplek
Doelgroep en bereik	0-100 jaar, 1 à 2 plekken voor heel Dongen	0-14 jaar, omliggende buurt, minimaal 1 per speelbuurt, binnen 400 m van de woning	vaak jongere doelgroep (0-9 jaar), omwonenden, aanvulling op buurtplekken binnen 200 m van woning	direct omwonenden (0-100 jaar)	kinderen, jongeren, volwassenen en senioren (10-100 jaar), kleine plek per buurt, grote per wijk
Richtbedrag (moet jaarlijks geïndexeerd worden)	ca. € 100.000,-	ca. € 50.000,-	ca. € 35.000,-	ca. € 15.000,-	afhankelijk van inrichting
Ruimte	5.000-10.000 m2, centrale plek	ca. 3.000 m2, centrale plek	ca. 500 m2, meer besloten plek	ruimte blijft beschikbaar voor spelen in toekomst	ruimte afhankelijk van sport
Functie	spelen, bewegen en ontmoeten	spelen, bewegen en ontmoeten	spelen	spelen/ontmoeten	bewegen en ontmoeten
Inrichting	uitdagende, unieke toestellen, minimaal 6 verschillende beweegvormen	uitdagende toestellen, sport, omliggend bespeelbaar groen, speelaanleidingen, minimaal 4 verschillende beweegvormen	passend bij doelgroep en wensen bewoners	minimale inrichting, geen toestellen, bespeelbaar groen (of verharding), andere wensen bewoners	volwaardige inrichting voor samensporten
Voorzieningen	zitmogelijkheden, afvalbakken, rookvrij, veilige toegangen, verlichting en eventueel watertappunten	zitmogelijkheden en afvalbakken, rookvrij	geen extra voorzieningen, rookvrij	geen extra voorzieningen	zitmogelijkheden, afvalbakken, rookvrij en evt. JOP
Inclusief	bereikbaar, toegankelijk en bespeelbaar (100-70-50-regel), in samenwerking met doelgroep	bereikbaar en toegankelijk, toestellen deels bespeelbaar	inclusiviteit niet noodzakelijk	inclusiviteit niet noodzakelijk	grote plek inclusief (100-70-50-regel) in samenwerking met doelgroep
Participatie	1. Per speelbuurt 2. Wijkbreed inventariseren en communiceren	Bewoners speelbuurt beoordelen inrichting en geeft extra initiatieven aan.	Omwonenden grotere inspraak op inrichting	Omwonenden grotere inspraak op inrichting en mogelijk rol in onderhoud	1. Met omwonenden 2. Met doelgroep afstemmen (gebruikersgroepen).
Materialen	robuuste toestellen, speelaanleidingen, deels toegankelijke ondergronden, schaduw en zon	robuuste toestellen, deels toegankelijke ondergronden, speelaanleidingen, schaduw, vergroening	waar mogelijk vergroening, gras-ondergronden	waar mogelijk vergroening	voldoende beschutting en afwatering

Inrichtingsvoorbeelden natuurlijk spelen

Een speelplek inrichten hoeft niet altijd (alleen) met speeltoestellen. Met speelaanleidingen kan op een speelse manier meer uitdaging aan de openbare ruimte en bestaande speelplekken worden toegevoegd. Speelaanleidingen op de stenen zijn onderhoudsvriendelijk en gaan lange tijd mee. Natuurlijke speelaanleidingen kunnen het natuurlijke karakter van een plek of gebied versterken en hebben iets meer onderhoud nodig, afhankelijk van het materiaal. Combinaties van speelpleintjes, en natuurlijk spelen zijn uiteraard ook mogelijk. Bij het omvormen van speelplekken, het toevoegen van impulsen op speelplekken of het aanleggen van een speelroute kunnen deze inspiratiebeelden worden gebruikt. Beide vormen lenen zich tevens goed voor toepassing bij buurtinitiatieven en zelfbeheer door bewoners.

Inrichtingsvoorbeelden speelpleintje

